

სამეცნიერო სტილის ტექსტების შექმნის სწავლების მეთოდები მაგისტრატურის სტუდენტებისთვის

დგებუაძე მარინე

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თბილისი

DOI: <https://doi.org/10.52340/idw.2023.91>

აბსტრაქტი. აკადემიური წერა არის სავალდებულო საგანი სწავლების სამაგისტრო საფეხურზე. ამ საგნის ათვისების შედეგად სტუდენტს უნდა განუვითარდეს ანალიტიკური და სამეცნიერო ტექსტების შექმნის უნარ-ჩვევები. შესაბამისად აკადემიური წერის სწავლება სამეცნიერო საზოგადოების წესების გაცნობასაც გულისხმობს. აღნიშნული უნარის განვითარება ეტაპობრივად მიმდინარეობს: როგორც ტექსტების შექმნით და სხვადასხვა მკითხველთან განხილვით, ასევე უკუკავშირის გაცემით და მიღებით.

სამეცნიერო ტიპის ტექსტების შექმნის პროცესი მოიცავს უკვე ჩატარებული კვლევების მიმოხილვას. შესაბამისი სტატიების ძიებისას სტუდენტებმა უნდა გამოიყენონ სამეცნიერო ნაშრომების მოძიების მეთოდები და შეძლონ წყაროებში არსებული ინფორმაციის კრიტიკულად შეფასება.

სამაგისტრო საფეხურზე აკადემიური წერის სწავლების მიზანია, ხარისხის დასაცავად წარმოდგენილი კვლევითი ნაშრომების მაღალი ხარისხის მიღწევა და შენარჩუნება.

პროგრამების მთავარი ამოცანაა ასევე სტუდენტებში კვლევის უნარების განვითარება, მათთვის საჭირო ინფორმაციის მოძიების სწავლება, როგორცაა: საკვლევ თემაზე თანამედროვე ლიტერატურის მოძიება; ბიბლიოთეკების სამეცნიერო ბაზებში საგანთან დაკავშირებული კვლევების და სტატიების მოძიება; მოძიებული კვლევითი ლიტერატურის ცნობებიდან ინფორმაციის საინტერესო წყაროების შერჩევა.

ინფორმაციის მოძიების, დახარისხების, კრიტიკულად შეფასების გარდა, მნიშვნელოვანი არის სტუდენტმა შეძლოს აღნიშნული ინფორმაციის გამოყენება საკუთარ ნაშრომში, პლაგიატის ნორმების, ციტირების წესების, რეფერირების და ბიბლიოგრაფიის შედგენის სტანდარტების გათვალისწინებით.

არანაკლებ მნიშვნელოვანია სტუდენტი იცნობდეს იმ სტილს, რომელშიც ნდა შესრულდეს ნაშრომი.

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტმა გამოიყენა სწავლების ორი მეთოდი მაგისტრანტებისთვის: პროექტის მეთოდი და „რეცენზირების“ (peerreview) შეფასების მეთოდი.

შემოთავაზებული სტატია დეტალურად აღწერს კვლევის შედეგებს, რომელიც ადარებს სწავლების ორ მეთოდს, მათ ეფექტურობასა და უპირატესობას, ასევე ადარებს ხარისხის დასაცავად წარდგენილი წერილობითი ნაშრომების ხარისხს, ორივე მეთოდის გამოყენებით სწავლების ფაზის შემდეგ.

საკვანძო სიტყვები: ინოვაცია, აკადემიური წერა, სამაგისტრო ნაშრომი, სამეცნიერო სტილი, კვლევითი პროექტები.

შესავალი

თანამედროვე უმაღლესი განათლება წარმოუდგენელია კვლევითი საქმიანობის გარეშე, რომლის შედეგადაც სტუდენტმა უნდა შეძლოს აკადემიურ სივრცეში ადგილის დამკვიდრება.

სამეცნიერო კომუნიკაციაში წერილობითი მეტყველება, რომლის ძირითადი ერთეული ტექსტია, რჩება კომუნიკაციის ძირითად ფორმად. სამეცნიერო ტექსტი განიხილება კომპლექსურ ინტეგრაციულ ობიექტად, რომელიც არის არა მხოლოდ კონკრეტული საგნობრივი სფეროს სპეციალური სამეცნიერო ნაშრომი, არამედ სამეცნიერო საზოგადოების წარმომადგენლების კულტურის ნაწილიც (Bailey, St., 2015, 79). სამეცნიერო ტექსტის კონსტრუქციის თავისებურებების განსაზღვრა, მისი სტრუქტურის მოდელირება, სამეცნიერო კომუნიკაციის ეროვნული და კულტურული სპეციფიკის იდენტიფიცირება და სტაბილური კულტურული სტერეოტიპების დამღევა თანამედროვე განათლების მნიშვნელოვანი ამოცანაა.

თითქმის ყველა შესწავლილი დისციპლინის ფარგლებში სტუდენტები ასრულებენ დავალებებს, რომლებიც მოითხოვს სხვადასხვა სახის ინფორმაციის მოძიებისა და შეფასების უნარს; წაკითხულის გაანალიზებას და კრიტიკულად გააზრებას; ძირითადი იდეების მონიშვნას და დავალების ტექსტის კორექტირებას. უნარებისა და შესაძლებლობების ერთობლიობა, რომელიც ყალიბდება ამ ამოცანების შესრულების პროცესში, ხაზს უსვამს წიგნიერების განსაკუთრებულ ტიპს, რომელიც განათლების თანამედროვე პარადიგმაში განისაზღვრება, როგორც „აკადემიური წიგნიერება“, რომლის ძირითადი კომპონენტია „აკადემიური წერა“.

სამაგისტრო თუ სადოქტორო სამუშაოების ხარისხის ამაღლების აუცილებლობა, მაღალი რანგის ჟურნალებში წარდგენილი სამეცნიერო პუბლიკაციები მოითხოვს ახალი ეფექტური პედაგოგიური ტექნოლოგიების ძიებას.

უმეტეს ცნობილ უნივერსიტეტებში „აკადემიური წერა“, როგორც კარგად განვითარებული სამეცნიერო და მეთოდოლოგიური ბაზის მქონე აკადემიური დისციპლინა, არსებობს 1960-70 წლიდან და ცენტრალურ ადგილს იკავებს სხვა დისციპლინების კომპლექსში, რომელიც მიმართულია აკადემიური უნარებისა და შესაძლებლობების განვითარებაზე. ბოლო ათწლეულების განმავლობაში, წერილობითი კომუნიკაციების სწავლების საკითხებმა მკვლევართა დიდი ყურადღება მიიპყრო. კოფინის, ტომპსონ გრ. (Coffin et al., Thompson Gr.) და მრავალი სხვა მეცნიერის ნაშრომებში განიხილება სამეცნიერო კომუნიკაციისა და სამეცნიერო მეტყველების კულტურის განვითარების საკითხები; მკვლევარების ნაშრომებში გაანალიზებულია უცხოური გამოცდილება და მისი თანამედროვე უნივერსიტეტის საგანმანათლებლო პროცესში გამოყენების შესაძლებლობა; განხილულია აკადემიური წერის კურსის სწავლების სხვადასხვა კონცეფცია.

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტში, ისევე როგორც ბევრ თანამედროვე უნივერსიტეტში, აქტიურად მუშაობს აკადემიური წერის ცენტრი; ონლაინ საგანმანათლებლო პლატფორმებზე იქმნება სპეციალური კურსები, ეწყობა ვებინარები, რაც ეხმარება სტუდენტებს და მკვლევრებს.

„აკადემიური წერის“ შესწავლა მოიცავს არა მხოლოდ სამეცნიერო ტექსტის წერისა და აგების მეთოდებს, არამედ სამეცნიერო ლიტერატურის ძიებას, მისი გამოყენების მეთოდებს, ციტირების მეთოდებს და სამეცნიერო ბიბლიოთეკის სამეცნიერო ბაზებით სარგებლობას. კურსი მოიცავს მთელ რიგ დეტალებს, რომლებიც ახალგაზრდა მკვლევარებმა უნდა გაითვალისწინონ და მოიცავს ორ კომპონენტს: აკადემიური წერის ტექნიკის ათვისებას და კონკრეტულ თემაზე კვლევის ჩატარების უნარებს.

აკადემიური წერის კურსის ფარგლებში სტუდენტზე ორიენტირებული სწავლების მოდელი მოიცავს სახელმძღვანელოს, საცნობარო სალექციო მასალებს და ვიდეო-გაკვეთილებს. ეს რესურსები საშუალებას აძლევს სტუდენტებს დამოუკიდებლად გაეცნონ თეორიულ მასალებს და დაუთმონ ლექციები და სემინარები სხვადასხვა კითხვებისა და პრობლემური საკითხების განხილვას, სტუდენტებში წერის პრაქტიკული უნარების განვითარებას, კრიტიკული წერის და ანალიტიკური აზროვნების უნარების ჩამოყალიბებას.

ერთობლივად ნაშრომის მიმოხილვა, როგორც სასწავლო მიდგომა, ასევე ეფექტურია, რადგან ის აწვდის უკუკავშირის გაცემის და თანამშრომლობის უნარებს. ბევრ აკადემიურ საზოგადოებაში ტექსტები იწერება თანაავტორობით, ხოლო სამეცნიერო პუბლიკაციები გადიან რეცენზიის პროცესს, რომლის დროსაც დარგის ექსპერტები კითხულობენ და კომენტარს აკეთებენ ხელნაწერებზე.

აკადემიური წერა მოითხოვს ადრე ჩატარებული კვლევის მიმოხილვას. არსებული კვლევების საფუძველზე არსებული სტატიების ძიებისას სტუდენტებმა უნდა გააცნობიერონ სამეცნიერო ნაშრომების მოძიების მეთოდები და შეძლონ ინფორმაციის წყაროების კრიტიკულად შეფასება. კვლევის საგანი და დისციპლინა განსაზღვრავს, თუ რომელი წყაროები უნდა გამოიყენონ სტუდენტებმა თავიანთ კვლევით ნაშრომში.

უმთავრესი ამოცანაა ასევე სტუდენტებისთვის კვლევითი უნარ-ჩვევების გამომუშავება, ინფორმაციის სფეროში მოძიების სწავლება, მაგალითად:

- ა) საკვლევ თემაზე ახალი ლიტერატურის მოძიება, უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკის მონახულება და კატალოგში საინტერესო თემის მოძიება;
- ბ) უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკების სამეცნიერო ბაზებში საგანთან დაკავშირებული ინფორმაციის მოძიება;
- გ) სამეცნიერო ბაზებში მოძიებული კვლევითი ლიტერატურის ცნობებიდან ინფორმაციის საინტერესო წყაროების შერჩევა;
- დ) კონკრეტულ პროგრამაში მიღებული ციტირების სტილის გაცნობა.

სხვადასხვა მიმართულებას შეიძლება ჰქონდეს საკუთარი ციტირების წესი ან სტანდარტი, რომელსაც სტუდენტებს აცნობებენ პროგრამის ხელმძღვანელები ან ბიბლიოთეკის თანამშრომლები.

მეთოდები და შედეგები

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტმა გამოიყენა სწავლების ორი მეთოდი მაგისტრატურის სტუდენტებთან:

1) პროექტის მეთოდი - სემესტრის განმავლობაში სტუდენტი თანდათან ეცნობოდა სამეცნიერო ტექსტის თავების შექმნის სტანდარტსა და წესებს. წესების ათვისების პარალელურად სტუდენტები გაეცნენ აკადემიური წერის პრინციპებს, როგორც სამეცნიერო სტილის დაცვა, ლიტერატურის მიმოხილვა, ბიბლიოგრაფიის შექმნა, სამეცნიერო სტატიების ძიება, რაც თავისთავად გულისხმობდა სტუდენტების მჭიდრო თანამშრომლობას ბიბლიოთეკის თანამშრომლებთან. კონკრეტული თავების წერის პრინციპების დაუფლების შემდეგ, სტუდენტები ქმნიდნენ სიმულაციური სამუშაოს - დამოუკიდებლად წერენ და წარადგენენ სამაგისტრო ნაშრომის პრინციპებით აგებულ ტექსტს, რომლის თემასაც თავად ირჩევენ. ეს მეთოდი გულისხმობს უფრო მეტი დროის დათმობას, თეორიული მასალის განხილვაზე სემინარებზე და ლექციებზე.

2) „რეცენზირების“ მეთოდი - ბიბლიოთეკის თანამშრომლების დახმარებით მოპოვებულია შეთანხმება, არსებული ავტორების ნაშრომის გამოყენების სასწავლო მიზნებისთვის. აღნიშნული ავტორები არიან სტუდენტები, რომლებსაც უკვე აქვთ დაწერილი სამაგისტრო

ნაშრომი წინა წელს. ავტორების თანხმობის მიღების შემდეგ მუშავდება სამაგისტრო ნაშრომის ძირითადი ტექსტი, თითოეულ თავში თვალსაჩინო შეცდომების შექმნის მიზნით. სემესტრის განმავლობაში სტუდენტები ეცნობიან სამეცნიერო ნაშრომის კონკრეტული თავის დაწერის პრინციპებს, მათი ამოცანაა გაეცნონ ბიბლიოთეკის მიერ შემოთავაზებულ ნაშრომს, აღმოაჩინონ შეცდომები და დაწერონ დეტალური მიმოხილვა - „რეცენზია“, რომელშიც აღწერილია შეცდომები და მათი გამოსწორების გზები. ეს მეთოდი მოიცავს უფრო მეტ მულტიმედიურ მასალებს, როგორცაა ვიდეო სემინარები ან სახელმძღვანელო ბიბლიოთეკიდან.

კვლევა განიხილავს ერთი ფაკულტეტის 200 მაგისტრატურის სტუდენტის აკადემიურ მოსწრებაზე დაკვირვებას. 100 სტუდენტი სწავლობდა აკადემიური წერის კურსს „პროექტის მეთოდით“, ხოლო დანარჩენი ასი სტუდენტი სწავლობდა ამ კურსს „რეცენზირების მეთოდით“. ნაშრომში შედარებულია შედეგები და შეფასებები კურსის კონკრეტულ კომპონენტებში.

სტუდენტთა ჯგუფმა, რომელიც მეორე მოდელით სწავლობდა კურსს, საშინაო დავალებებში შედარებით მაღალი ქულა მიიღო. სტუდენტების ამ ჯგუფს ასევე ნაკლები პრობლემები და სირთულეები ჰქონდა საშინაო დავალების შესრულებისას, რადგან ლექტორმა უფრო მეტი სემინარის დრო დაუთმო პრაქტიკულ სამუშაოს, შეცდომების განხილვას თეორიული მასალის ახსნის ნაცვლად, როგორც ეს იყო სტუდენტების სხვა ჯგუფის შემთხვევაში, რომლებიც კურსს სწავლობდნენ „პროექტის მეთოდით“.

ქვემოთ მოყვანილი ცხრილები (ცხრილი 1 და ცხრილი 2) აჩვენებს სტუდენტთა შეფასების შედეგების გადანაწილებას სემესტრის განმავლობაში, პროცენტულად:

%	საშინაო დავალება	შუალედური გამოცდა	დასკვნითი გამოცდა
91-100	8	16	14
81-90	12	18	16
71-80	52	26	32
61-70	8	13	11
51-60	6	9	7
Less Than 51	14	18	20

ცხრილი 1. „პროექტის მეთოდით“ სწავლის სტუდენტების ქულების განაწილება

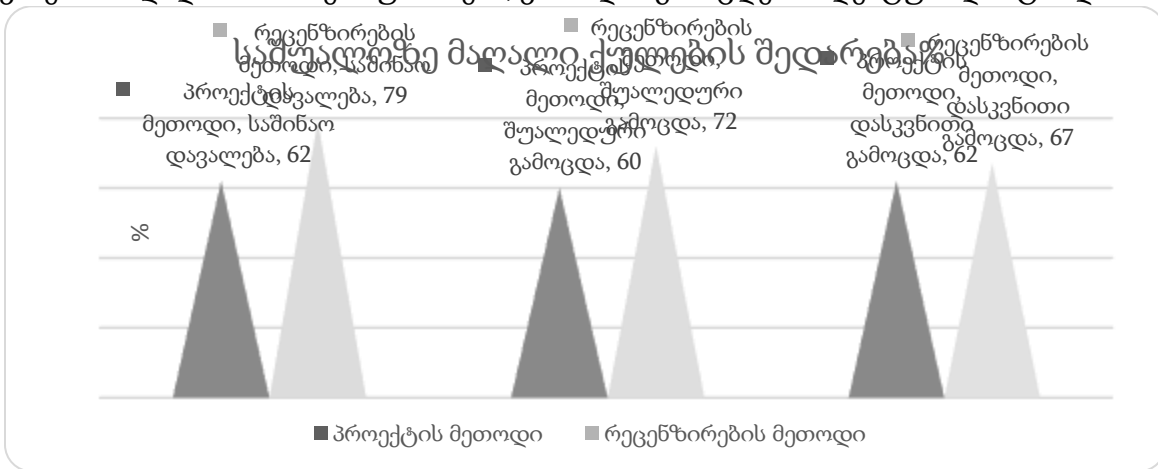
%	საშინაო დავალება	შუალედური გამოცდა	დასკვნითი გამოცდა
91-100	21	14	17
81-90	34	34	29
71-80	24	24	21
61-70	9	11	15
51-60	8	9	7
Less Than 51	4	6	11

ცხრილი 2. „რეცენზირების მეთოდით“ სწავლის სტუდენტების ქულების განაწილება

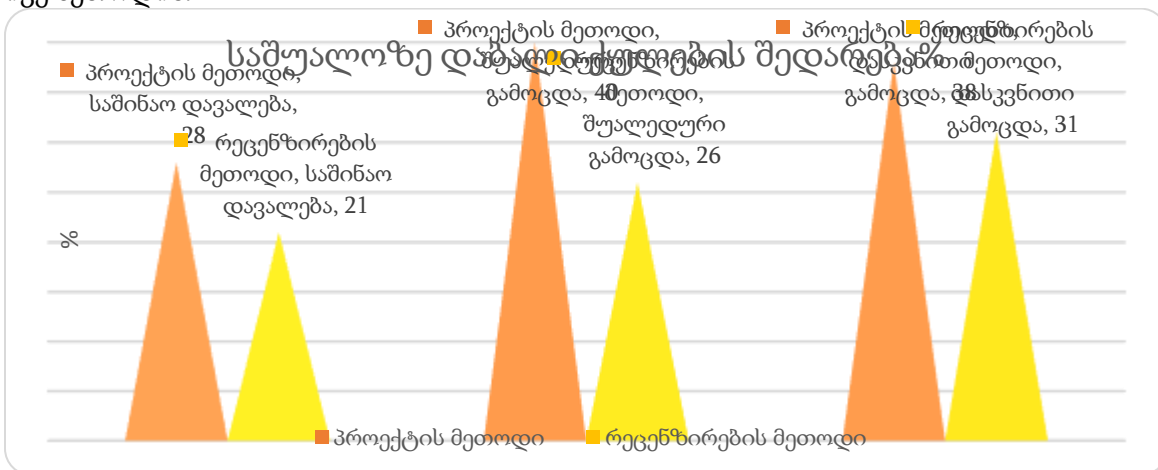
დასკვნითი გამოცდის შეფასების შედარებამ აჩვენა, რომ სტუდენტები, რომლებმაც გაიარეს კურსი „რეცენზირების მეთოდით“, მიიღეს საშუალო შეფასებაზე მაღალი ქულა ყველა კრიტერიუმით, მაშინ როცა სტუდენტების მხოლოდ 62%-მა, რომლებმაც გაიარეს კურსი „პროექტის მეთოდით“, აჩვენა შესრულება მინიმალურ კომპეტენციაზე მაღალი. .

გასათვალისწინებელია, რომ საშინაო დავალებების რაოდენობა, მოცულობა და სირთულე ორივე ჯგუფში ერთნაირი იყო, მხოლოდ მათი შესრულების მიდგომა იყო განსხვავებული. გამოცდის ტიპი არ განსხვავდებოდა.

დიაგრამებიდან (დიაგრამა.1 და დიაგრამა.2) ჩანს, რომ მეორე ჯგუფის მოსწავლეებს აქვთ უმაღლესი ქულები შუალედურ და დასკვნით გამოცდებში, რაც ნასწავლი მასალის ათვისების მაღალ ხარისხზე მიუთითებს, ვინაიდან გამოცდები იდენტურად ჩატარდა.

დიაგრამა 1. სტუდენტების შედეგების შედარება საშუალოზე მაღალი ქულების % ორივე მეთოდით

დიაგრამა 2. სტუდენტების შედეგების შედარება საშუალოზე დაბალი ქულების % ორივე მეთოდით

ყველაზე მნიშვნელოვანი შედეგი არის სამაგისტრო ნაშრომების ხარისხი, რომელიც დაწერილია სტუდენტების ამ კურსის დასრულების შემდეგ.

ჯგუფებში, სადაც მეორე მეთოდი იყო გამოყენებული, სტუდენტებს ნაკლები კითხვები და პრობლემები ჰქონდათ სამაგისტრო ნაშრომის წერისას. ამ ნაშრომების მიმოხილვით, ცალსახად შეგვიძლია ვთქვათ, რომ მათი ხარისხი სამეცნიერო და აკადემიური მაჩვენებლებით ბევრად აღემატება მათ პარალელურ ჯგუფების მიერ შექმნილი ნაშრომების

მონაცემებს. საუბარია აგრეთვე მიღებული თეორიული ცოდნის პრაქტიკაში ტრანსფერზე, რაც განათლების უმნიშვნელოვანესი საკითხია.

შედეგები

შედეგად, შეგვიძლია ვთქვათ, რომ აღნიშნული ნაშრომი არ ცდილობს დაუპირისპიროს ერთმანეთს „პროექტის“ და „რეცენზირების“ სწავლების მეთოდები, არამედ ხაზს უსვამს „რეცენზირების მეთოდის“ უპირატესობებს და მის ეფექტურობას სტუდენტების შემოქმედებითი აზროვნების, ანალიტიკური და არგუმენტირებული უნარების განვითარებაში; საუბრის, დებატების, გუნდური მუშაობისა და ეფექტური კომუნიკაციის უნარების გაუმჯობესებაში, რადგან ემოციური კონტაქტი, რომლებიც წარმოიქმნება შეცდომების აღმოჩენის ერთობლივი ამოცანების ამოხსნის მეშვეობით, აიძულებს სტუდენტებს ჩაერთონ აკადემიური კომუნიკაციაში ერთმანეთთან.

კვლევის შედეგებმა აჩვენა, რომ აკადემიური წერის სწავლება „რეცენზირების“ სწავლების მოდელის გამოყენებით ბევრად ეფექტური და პროდუქტიულია, როგორც სტუდენტებისთვის, ასევე ლექტორებისთვის, ვიდრე ტრადიციული მიდგომით სწავლება.

ლიტერატურა:

Bailey, St., (2015). *Academic Writing. A Handbook for International Students*. Fourth edition. – Routledge, 222 11.

Coffin, C., Curry, M.J., Goodman, Sh., Hewings, A., Lillis, Th., and Swann, J., (2003). *Teaching Academic Writing: A toolkit for higher education*, Routledge, 12. Writing an Abstract. Writing Centre Learning Guide. - The University of Adelaide – Writing Thesis Statements:

<http://www.adelaide.edu.au/writingcentre/docs/learningguidewritinganabstract.pdf> (12.05.2023)

Coxhead, A., (2002) A new academic word list, *TESOL quarterly*, 34 (2). Pp.213-238.
<https://www.tesol.org> (accessed: 02.04.2023).

Gardner, D., A New Academic Vocabulary List., *Applied Linguistics* 35(3), 2014 Pp.305-327.
<https://www.researchgate.net/publication/277541863> (accessed: 12.02.2022). DOI: 10.1093/applin/amt015

Graham, S. (2022). Teaching writing in the digital age. Educational psychology section; D. Fisher (Ed.). Routledge encyclopedia of education (Online). Taylor & Francis.

Gugin, D., (2014). A paragraph-first approach to the teaching of academic writing. *English Teaching Forum*, 52(3), 24-29 (36).

Haryono, A., and Adam, C. (2021). The Implementation of Mini-Research Project to Train Undergraduate Students' Scientific Writing and Communication Skills. *Journal of Biological Education Indonesia (Jurnal Pendidikan Biologi Indonesia)*, 7(2), 159-170.

Huawei, S., & Aryadoust, V. (2022). A systematic review of automated writing evaluation systems. *Education and Information Technologies*, 1-25.

Jensen, B., (2020) Equity in Teaching Academic Language—An Interdisciplinary Approach., Br., *Theory into Practice* 59(1):1-7, DOI: 10.1080/00405841.2019.1665417

Silveira, E. A., de Sousa Romeiro, A. M., & Noll, M. (2022). Guide for scientific writing: how to avoid common mistakes in a scientific article. *Journal of Human Growth and Development*, 32(3), 341-352.

Thompson, Gr. (2021). Academic language: is this really (functionally) necessary? *Gr. Thompson, Language and Education* 35(19):1-17, <https://www.researchgate.net/publication/350590912> (accessed: 12.04.2022). DOI: 10.1080/09500782.2021.1896537

Teaching methods of creating scientific style texts for master students

Dgebuadze Marine

Ilia State University, Tbilisi

Abstract

Academic writing is an obligatory discipline of study in master's and doctoral studies. The assimilation of this subject should develop the student's skills to create analytical and scientific texts.

Therefore, studying academic writing is part of the study of rules of the scientific community. These rules are learned step by step, by writing texts and discussing them with different readers, giving and receiving feedback.

Academic writing requires a review of previously done research. When searching for existing articles based on existing research, students should understand the methods of finding scientific works and be able to critically evaluate sources of information. The subject of the study and discipline largely determine which sources students should use in their work.

The aim of teaching academic writing at the master's or doctoral level is to achieve a high quality of research papers submitted for the defense of the degree.

The main task of the programs is also the development of research skills in students, teaching them to search for the information they need, such as:

- a) Viewing new literature on the subject (limiting the search to novelties) or visiting the library and locating the theme of interest in the catalogue;
- b) Performing a search for information related to the subject in the databases of libraries;
- c) Selection of interesting sources of information from references in the research literature that were found in databases;
- d) Acquaintance with the style of citation adopted in a particular program.

The Ilia State University used two teaching methods for master and PHD Students: Project method and Peer review method.

The proposed article details the results of a study that compares the two teaching methods, their effectiveness and preference, as well as a comparison of the quality of written papers submitted for defense of the degree, after the training phase of both methods.

Keywords: Innovation, academic writing, master's thesis, scientific style, research projects.